Nr. 35 Koźmin, środa dnia 30 kwietnia 1924 r. Rok 37

ORĘDOWNIK URZĘDOWY POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Przedpłata: na miesiąc kwiecień **1391400** mkp. | Wychodzi w środy i soboty | Ogłoszenia: mm 1-łam. 50 000 mkp.

Dział urzędowy

Nr. 151. Miejscowy Komitet Obchodu Konstytucji 3 Maja uchwalił na zebraniu dnia 25 b. m. urządzić w dniu 3 maja sprzedaż nalepek i odznak na cele Towarzystwa Czytelni Ludowej w Poznaniu.

Nalepki są do nabycia w składach pp. Królikowskiej, Kraszewskiej, Lissowskiego i Podlewskiego.

Odznaki będą sprzedawane przez Młodzież Żeńską w Koźminie.

Dochód przeznacza się na cele Towarzystwa Czytelni Ludowej.

Koźmin, dnia 25 kwietnia 1924 r

Starosta.

Nr. 152. Podaję do wiadomości, że **w piątek, dnia 2-go maja o godz. 10-tej przed południem** odbędzie się uroczystość sadzenia drzew na **żwirówce Koźmin—Gałązki stacja 87,3.**

Koźmin, dnia 28 kwietnia 1924 r.

Starosta, w z. Szatkowski.

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 153. Kuratorjum Okręgu Szk. Poznańskiego powierzyło mi tymczasowo zastępstwo w Inspektoracie szkolnym w Koźminie.

Przyjmuję w biurze Inspektoratu w poniedziałki od godz. 9—12 i od 14 do 16 z wyjątkiem świąt.

Koźmin, dnia 26 kwietnia 1924.

Pfont, Pow. Inspektor szkolny.

Dział nieurzędowy

Jak złoty wejdzie w życie?

Terminy wymiany starej waluty na nową są następujące:

1. czerwca 1924 roku rozpoczęcie wymiany marek polskich na złote.

1. lipca br. — marka przestaje być prawnym środkiem płatniczym, wskutek czego nie będzie już obowiązku jej przyjmowania.

1. listopada br. — rozpoczyna się wymiana biletów zdawkowych na bilon metalowy.

1. stycznia 1925 roku — bilety zdawkowe przestają być prawnym środkiem płatniczym.

31. stycznia 1925 roku — ustaje wymiana biletów zdawkowych na bilon metalowy, wskutek czego bilety te po tym terminie tracą wszelką wartość.

31. maja 1925 roku — marka polska do tego czasu nie wymieniona, traci wszelką wartość płatniczą.

Od 1 czerwca 1925 r. = czyli po roku od rozpoczęcia procesu przewalutowania obowiązującym i jedynym prawnym środkiem płatniczym, mającym nieograniczoną moc zwalniania od zobowiązań, jest złoty.

Terminy szczegółowe i warunki wymiany ustalone zostaną w specjalnem rozporządzeniu ministra skarbu.

Papierowe monety zdawkowe

W myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia rb. o zmianie ustroju pieniężnego, zostają wypuszczone od dnia 28 bm. bilety zdawkowe w odcinkach 1, 5, 10, 20, 50 groszy, oraz 1 i 2 złotych o następującym wyglądzie zewnętrznym:

1 grosz

Wykonany będzie za pomocą nadruku czerwoną farbą na części banknotu 500 000 markowego o wymiarach 79×69 mm. Po stronie przedniej znajdują się ogrągłe medaljony, przedstawiające odbitkę obu stron przyszłej monety groszowej: w lewym medaljonie widnieje duża liczba „1“, a pod nią napis: „Grosz“. W prawym zaś godło Państwa — orzeł biały i napis naokoło „Rzeczpospolita Polska 1923“. Pośrodku znajdują się napisy: „Bilet zdawkowy wartości 1 grosz. Warszawa, dnia 28 kwietnia 1924 r.“ oraz podpisy ministra skarbu Władysława Grabskiego i dyrektora Departamentu Obrotu Pieniężnego dr. F. Młynarskiego. Od dołu lewego rogu do prawego górnego biegnie taśma z linji równoległych, przerwana odbitką monety i napisem. Na stronie odwrotnej umieszczony jest napis „Bilety zdawkowe stanowią prawny środek płatniczy, mający moc umarzania zobowiązań do kwoty 10 złotych, przy każdej wypłacie. Kasy skarbowe przyjmują bilety zdawkowe w każdej ilości przy wszelkich wypłatach z wyjątkiem tych wpłat, które w myśl obowiązujących od dnia 1-go listopada 1924 r. będą wymienione przez skarb państwa na monety zdawkowe względnie bilety Banku Polskiego. Obowiązek dokonania przez skarb państwa wymiany ustaje z dniem 31-go stycznia 1925 r.

5 groszy.

Wykonane za pomocą naddruku czerwoną farbą na prawej lub lewej połowie banknotu 10 000 000 markowego w wymiarach 101×90 mm., z odbiciem w metaljonach obu stron monety 5-groszowej. Poza tem bilet ten posiada te same daty, podpisy i objaśnienia jak bilet jednogroszowy.

10 groszy.

Wykonany jest na papierze z wodnemi znakami wymiaru 69×47 mm. Utrzymany jest w kolorach: przednia strona — granatowym, odwrotna — bronzowym. Przednia strona pokryta jest siatką z linij falistych, miejscami przeciętych linjami prostemi, pio-

nowemi. Obramowanie ozdobne z rozetkami w narożnikach. Pośrodku w owalnej ramce kolumna Zygmunta na tle Zamku Królewskiego. Po bokach odbitki obu stron przyszłej monety 10 groszowej: w jednym medaljonie napis 10 groszy, otoczony girlandą liści dębowych z żołędzi, w drugim godło państwa i wokoło napis: „Rzeczpospolita Polska". Nad medaljonami napisy: z lewej „Bilet Zdawkowy", z prawej „10 groszy". — U dołu data 28 kwietnia 1924 roku podpisy ministra skarbu i dyrektora departamentu obrotu pieniężnego, na odwrotnej zaś stronie napis, jak podano przy opisie 1 i 5 groszy.

20 groszy.

Wykonane jest na papierze z wodnemi znakami wymiaru 80×50 mm., utrzymany w kolorach bronzowym na stronie przedniej i ciemno fjoletowym na stronie odwrotnej. Pośrodku strony przedniej w owalnej ramce otoczonej wieńcem z liści laurowych umieszczono pomnik Mikołaja Korpernika. — Po bokach odbitki obu stron przyszłej monety 20-groszowej. U góry nad owalem napis „Bilet zdawkowy", pod owalem tabliczka z napisem zacytowanym przy opisie 1 i 5 groszy.

50 groszy.

Wykonany jest na papierze z wodnemi znakami wymiaru 85×53 utrzymany w kolorze czerwonym na stronie przedniej i jasno bronzowym na stronie odwrotnej. Pośrodku biletu na półkolu pomnik Ks. Józefa Poniatowskiego w Warszawie, po którego bokach znajdują się napisy 50 groszy. Po bokach na dole medaljony przedstawiające odbitkę przyszłej monety 50-groszowej. Boki pola środkowego wypełnia deseń z kompozycji z kół. Poza tem podpisy, a na odwrotnej stronie napis, jak cytowano wyżej.

Złoty.

Jest wymiaru 8,5×5,4 cm. i utrzymany jest w kolorach: tło różowe, rysunki konturowe fjoletowe, miejsca niezajęte rysunkiem i tekstem wypełnione deseniem w kształcie krzyżyków. Podpisy dyrekcji i numeracja w kolorze czarnym. — Na przedniej stronie banknotu z lewej strony medaljon z wizerunkiem Tadeusza Kościuszki na tle fjoletowem, z prawej strony napisy: „Bank Polski 1 złoty", Warszawa dnia 28-go lutego 1919 r. Dyrekcja Banku Polskiego: Karpiński i Chamiec. W narożnikach obramowania duże liczby „1". — Nad medaljonem serja, pod medaljonem numer 6-cio cyfrowy z przecinkiem pośrodku. — Na odwrotnej stronie banknotu na prawo — orzeł biały, na lewo napisy u góry: „Na mocy uchwały sejmowej bilety Banku Polskiego są prawnym środkiem płatniczym w Polsce", pośrodku — wielka liczba „1", pod nią napis „Złoty", u dołu zaś: „podrabianie biletów i współdziałanie w ich rozpowszechnianiu karane jest ciężkiem więzieniem". — W narożnikach, jak po tamtej stronie, duże liczby „1".

2 złote.

Jest wymiaru 10×6,4 i utrzymane jest w kolorach: tło bronzowe, rysunki konturów i tekst po stronie odwrotnej niebieskie, tekst po stronie przedniej niebieskoszary. Numeracja w kolorze czarnym. — Ozdobna ramka z kompozycyj giloszowych. Na przedniej stronie banknotu po lewej stronie w medaljonie wizerunek Tadeusza Kościuszki, wykonany w kolorze niebieskim i szarym na podłożu bronzowem, po prawej zaś stronie napisy z wyjątkiem liczby „2", takie same jak na bilecie „złotowym". — Na odwrotnej stronie umieszczono łukiem napis „Na mocy uchwały sejmowej bilety Banku Polskiego są prawnym środkiem płatniczym", — w dolnej zaś części reszta napisu, cytowana już przy opisie biletu 1-złotowego.

Tabela porównawcza złotego polskiego.

Drukarnia Uniwersytetu Poznańskiego wydała bardzo pożyteczną tabelę zawierającą przeliczenie jednostek złotowych wzgl. groszowych na marki polskie według urzędowej relacji 1 zł. = 1 800 000 mkp. Układ tabeli w opracowaniu p. St. Żakowskiego odznacza się przejrzystością, co ułatwi znacznie posługiwanie się nią. Tabela zawiera przeliczenie jednostek począwszy od 1 grosza do 1000 złotych.

Waloryzacja w bankowości. Dowiadujemy się, że Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego waloryzuje od dnia 1. 5. br. wszelkie wkłady i zobowiązania na złote polskie (1 złoty polski 1 800 000 mkp.) jak również wszystkie transakcje bankowe załatwie jedynie w złotych polskich.

Zatem kwoty w markach polskich muszą być podzielone przez 18 000, gdyż dyferencji bank nie będzie uwzględniał.

Kronika miejscowa

Koźmin. (Wypadek z bronią.) W wielką sobotę bawili się chłopcy bronią. Nagle padł strzał, który ugodził jednego z nich, Opielewicza, w brzuch. Rannego przewieziono do lecznicy, gdzie go zaraz operowano i wyciągnięto 18 ziarnek śrutu.

— (Zwłoki topielca.) W pierwsze święto znaleziono na brzegu miejskiego stawu zwłoki Jana Gatnera stąd, który zaginął już od 3 kwietnia.

Urząd Stanu cywilnego w Koźminie
za czas od 23. IV. do 29. IV. 1924 roku.

Porody syna: Janiak Wojciech, listonosz Koźmin, Pawuła Jan, rolnik Stara Obra.
córkę: Maćkowiak Franciszek, robotnik Psiepole, Durak Józef, kolejarz Wałków.
Wypadki śmierci: Szczepaniak Marcin 79 lat Gałązki, Grzesiek Józef 84 lat, Borzęcice, Janiak Wojciech 5 minut Koźmin, Wurch Regina 80 lat Cheików.
Zapowiedzie: robotnik Franciszek Nowak Stara Obra, z Heleną August Sapieżyn, obuwnik Stanisław Kołaski Bruczków, z Heleną Szychówną Gościejew, Walenty Juskowiak, robotnik z Jadwigą Dymel oboje z Koźmina, rolnik Walenty Bręk z Marjanną Grzesiakówną oboje z Nowej Obry. Piotr Kaczmarek rolnik Budy, z Anielą Sowińską z Koźmina, robotnik Stanisław Gajewski Ługi z Rozalją Kostuj Białydwór.

Wiadomości rozmaite.

Poznań. Klinika oczna uniwersytetu Poznańskiego została po odpowiedniem urządzeniu całkowicie uruchomiona. Klinika mieści się we własnym gmachu z ogrodem przy Wałach Batorego nr. 2, obok Collegium Medicum, ma pomieszczenie na 40 łóżek dla mężczyzn, kobiet i dzieci, oraz rozporządza wszelkiemi środkami, wymaganemi przez nowoczesną naukę, dla rozpoznawania i leczenia chorób ocznych. Kierownikiem kliniki jest prof. Dr. Witold Kapuściński. Oprócz kierownika jest stale czynnych 3 lekarzy asystentów. Bezpłatnej porady lekarskiej udziela się codziennie od godz. 9-tej do 12-tej przed południem. W nagłych wypadkach o każdej porze dnia. Za utrzymanie w klinice i leczenie od niezamożnych chorych opłaty również się nie pobiera. Zgłoszenia chorych o przyjęcie do Kliniki skierowywać należy do administracji Kliniki, Wały Batorego 2.

— Poszukiwany. Od blisko 5 tygodni zginął bez wieści Wincenty Hujara, z zawodu krawiec, zamieszkały przy ulicy Mostowej 4 a. Poszukiwany liczy lat 52, jest średniego wzrostu i ubrany był ostatnio

w popielaty płaszcz i takiego koloru kapelusz. Ktoby wiedział o jego pobycie, zechce łaskawie powiadomić chorą jego żonę pod zwyż wskazanym adresem.

Zakrzewo, pow. pozn.-zach (Nieudała wyprawa złodziejska). W nocy na 23. b. m. włamało się trzech złodziei na strych gospodarza Gerhardta, gdzie były umieszczone szynki i wędzona słonina. Psy spłoszyły i zbudziły gospodarza, który wyszedł z strzelbą. Zauważył kilka postaci pod oborą. Jedna z nich uczyniła ruch, jakby mierzyła z broni palnej Góspodarz wobec tego strzelił i ugodził jednego z nocnych gości — dwaj inni uciekli. Rannego, Ludwika Bąkowskiego z Zakrzewa, odwieziono do szpitala w Poznaniu. Policja aresztowała następnie za udział w tej nocnej wyprawie Andrzeja Kwiatkowskiego. Trzeciego wspólnika kradzieży nie wykryto dotąd.

Bydgoszcz. (Tragiczny wypadek z bronią). W dniu 15 b. m. wieczorem o godz 9 zastrzelił przez lekkomyślną nieostrożność stolarz Smuszalski swą narzeczoną, Florencję Kasprzakównę. Fatalny wypadek zdarzył się przy obchodzie imienin w mieszkaniu Kasprzakówny przy ul. Toruńskiej 185 w obecności jej dwu sióstr. Podochocony Smuszalski na żart wymierzył do narzeczonej z rewolweru; niestety rewolwer był nabity a niezabezpieczony. Odruchowe naciśnięcie kurka spowodowało strzał, który dziewczynę położył trupem na miejscu. Przerażony swym czynem Smuszalski chciał najpierw uciec, po chwili jednak wzięła w nim górę bezcelowość i zaczął namawiać siostry zabitej, aby zeznały przed komisją śledczą, że Kasprzakówna sama się zastrzeliła; obiecał za to każdej po 1 miljardzie marek.

Kraków. (Napad bandycki na ulicy). Ulica Kopernika była w Wielką Sobotę około 6-tej wieczorem widownią niezwykle śmiałego napadu bandyckiego.

Na powracającego po zamknięciu sklepu z większą gotówką kupca Stanisława Patrońskiego napadł w pobliżu kościoła św. Mikołaja notowany policyjnie bandyta i zadał mu znienacka kilka silnych uderzeń bokserem, które napadniętego chwilowo pozbawiły przytomności. Zalany krwią p. Patroński padł na bruk, a bandyta usiłował wówczas wyrwać z kieszeni portfel z pieniędzmi.

Odzyskawszy przytomność p. Patroński strzelił dwukrotnie do bandyty, który zdołał jednak uchylić się i uciekł. Biegnącego ku gmachowi poczty bandyty nie odważył się niestety nikt zatrzymać, tembardziej, że przechodnie przestraszeni strzałami, poukrywali się.

Ciężko rannego i broczącego krwią p. Patrońskiego opatrzyli lekarze kliniki chirurgicznej. Zawiadomiona o wypadku policja zarządziła natychmiastowy pościg za bandytą. Są poszlaki, że w napadzie bandyckim brało udział kilku osobników.

Napastnika z bokserem udało się policji aresztować. Jest to niejaki Hiliński.

Pożar klasztoru. Paryż, 28. 4. (AW). Sławny klasztor na górze Athos spalił się doszczętnie.

Ruch wydawniczy.

PRACA ilustrowany tygodnik popularny, poświęcony nauce, literaturze, sztuce sprawom społecznym, godziwej rozrywce, wychodzi od lat 28 w Poznaniu.

Treść Nr. 18:

W setną rocznicę śmierci lorda Byrona — Byron w Polsce, Prof. Dr. S. Windakiewicz — Prometeusz, Byron (wiersz) — Moc ducha i pracy, Ks. Szczęsny Starkiewicz — Szopenowskie echa, Ignacja Piątkowska (wiersz) — Wyspianki w Szwecji — *** Karolowi Hubertowi Roztworowskiemu, Emil Zegadłowicz — Schronisko dla głuchoniemych w Poznaniu — Wielkanocne porządki, Zofja Drwęska Doeringowa — Kłopoty pań — Małżeństwo w Chinach i w Japonji Nowe wydawnictwa — Rozmaitości: Gdzie i jak Francuzi odkryli najstarsze pismo — Jak wygląda kant? — W moskiewskiem urzędzie rozwodowem — Rakieta na księżyc — Ryciny Powieść.

Za tak liczny współudział w pogrzebie mojego drogiego męża i ojca

ś. p. **Władysława Chojeckiego**

składamy na tej drodze Wielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Stowarzyszeniom i Znajomym nasze serdeczne

„Bóg zapłać”

żona z córką.

Nakładem i drukiem Leona Goldbeka w Koźminie.
Odpowiedzialność Dział urzedowy Starostwo. Dział nieurzędowy Leon Goldbek w Koźminie.